

***Sprawozdanie za 2020 rok
z realizacji Programu Przeciwdziałania
Przemocy w Rodzinie
oraz
Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
dla Miasta Bełchatowa
na lata 2017-2020***

Bełchatów, 2021 rok

Urząd Miasta Bełchatowa

ul. Kościuszki 1 tel. +48 447 335 116
97-400 Bełchatów tel. +48 447 335 115
um@belchatow.pl www.belchatow.pl

1. Wstęp

Przedmiotowe sprawozdanie z realizacji „Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Miasta Bełchatowa na lata 2017 - 2020” obejmuje działania podjęte w okresie od stycznia do grudnia 2020 roku. Program został przyjęty Uchwałą Nr XLI/376/17 Rady Miejskiej w Bełchatowie z dnia 26 października 2017 r. w sprawie przyjęcia „Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Miasta Bełchatowa na lata 2017 - 2020”. Opracowanie stanowi zbiór informacji przekazanych przez poszczególne bełchatowskie podmioty odpowiedzialne i zaangażowane we wdrażanie Programu, tj.:

- Zespół Interdyscyplinarny,
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bełchatowie,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
- Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Straż Miejską,
- Komendę Powiatową Policji,
- Sąd Rejonowy,
- Prokuraturę Rejonową,
- Poradnię Życia Rodzinnego,
- szkoły i placówki oświatowe,
- placówki wsparcia dziennego - Świetlicę Socjoterapeutyczną „Ster”, Świetlicę Środowiskową „Promyk”, Świetlicę Środowiskową „Arka”.

2. Ewaluacja Programu

Celem sprawozdania jest dokonanie obiektywnej oceny podejmowanych działań przez instytucje i organizacje pozarządowe działające w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie, których wspólnym celem jest zapobieganie zjawisku przemocy oraz pomoc rodzinom uwikłanym w przemoc.

Oceny stopnia realizacji celów zawartych w Programie dokonano w oparciu o określone w niej wskaźniki, przyporządkowane do poszczególnych działań przedstawionych i uszczegółowionych w dalszej części niniejszego opracowania.

CEL SZCZEGÓŁOWY 1. Promowanie działań profilaktycznych oraz edukacja społeczna na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.			
DZIAŁANIA	REALIZATORZY I PARTNERZY	TERMIN REALIZACJI	WSKAŹNIK REALIZACJI CELU
1.1. Powstanie pogłębionej diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie w oparciu o wielokierunkowo prowadzone badania społeczne.	<ul style="list-style-type: none">• Wydział Spraw Społecznych UMB,• Zespół Interdyscyplinarne,• MOPS,• Komenda Powiatowa Policji,• Sąd Rejonowy,• Prokuratura Rejonowa,• Straż Miejska,• Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (MKRPA),• placówki oświatowe,• placówki ochrony zdrowia,• organizacje pozarządowe.	2018-2020	MOPS na bieżąco diagnozuje zjawisko przemocy w oparciu o dane zawarte w formularzach „Niebieskie Karty” i statystyki Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy. Diagnoza zjawiska jest również co roku przeprowadzona w ramach szczegółowego sprawozdania z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego.
1.2. Udział specjalistów i rodzin w kampaniach społecznych, konferencjach o charakterze edukacyjnym na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.		2017-2020	<ul style="list-style-type: none">• liczba kampanii społecznych, w których specjaliści i rodziny brali udział - 1 (Ogólnopolska Kampania Społeczna - strona internetowa, e-dziennik)• liczba konferencji, w których specjaliści oraz rodziny brali udział - 2 (2 konferencje dla nauczycieli on-line)
1.3. Upowszechnianie materiałów informacyjno-edukacyjnych na temat przemocy w rodzinie i jej negatywnych skutków oraz aktualnych informacji dotyczących instytucji i specjalistów, do których mogą zgłaszać się osoby uwikłane w przemoc, współpraca z mediami w tym zakresie.		2017-2020	<ul style="list-style-type: none">• liczba materiałów edukacyjnych: ulotek, plakatów - 440• liczba opracowanych i rozpowszechnionych informatorów - 354• liczba komunikatów i artykułów prasowych - 4

1.4. Propagowanie programów profilaktycznych w szkołach, uświadamiających i uwrażliwiających młode pokolenie na problem przemocy w rodzinie, edukacja w zakresie możliwości podjęcia działań zaradczych.		2017-2020	<ul style="list-style-type: none">• liczba programów profilaktycznych realizowanych przez:<ul style="list-style-type: none">- szkoły - 8- Straż Miejską - 2• liczba osób biorących udział w tych programach realizowanych przez:<ul style="list-style-type: none">- szkoły - 2932- Straż Miejską - 485 Programy profilaktyczne w szkołach realizowane były stacjonarnie, a w okresie zawieszenia zajęć lekcyjnych za pomocą zdalnych środków komunikacji.
CEL SZCZEGÓŁOWY 2. Doskonalenie i rozwój pomocy specjalistycznej w formie poradnictwa, działań wspierających, warsztatowych oraz terapeutycznych dla osób doznających przemocy w rodzinie.			
DZIAŁANIA	REALIZATORZY I PARTNERZY	TERMIN REALIZACJI	WSKAŹNIK REALIZACJI CELU
2.1. Podejmowanie działań edukacyjnych w formie projektów, warsztatów oraz szkoleń.	<ul style="list-style-type: none">• Wydział Spraw Społecznych UMB,• MOPS,• organizacje pozarządowe,• placówki oświatowe,• placówki ochrony zdrowia.	2018-2020	Działanie realizowano w placówkach oświatowych, w ramach projektów, pogadanek, szkoleń oraz warsztatów profilaktycznych i socjoterapeutycznych: <ul style="list-style-type: none">• liczba realizowanych projektów/warsztatów/szkożeń - 11• liczba uczestników projektów/warsztatów/szkożeń - 753• liczba osób, które ukończyły projekt, warsztaty lub szkolenie - 753• liczba organizacji pozarządowych oraz podmiotów prowadzących działalność pożytku publicznego, realizujących zadania w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie - 1 Projekty, warsztaty, szkolenia w szkołach realizowane były stacjonarnie, a w okresie zawieszenia zajęć lekcyjnych za pomocą zdalnych środków komunikacji.

<p>2.2. Prowadzenie poradnictwa specjalistycznego (rodzinnego, psychologicznego, pedagogicznego, prawnego, socjalnego, dotyczącego uzależnień i przemocy w rodzinie), działań wspierających oraz terapeutycznych.</p>	<ul style="list-style-type: none">• MOPS,• organizacje pozarządowe,• placówki oświatowe.	<p>2017-2020</p>	<p>Poradnictwo specjalistyczne realizowały dwa podmioty, tj.: specjaliści w MOPS:</p> <ul style="list-style-type: none">• liczba godzin pracy specjalistów - 228• liczba udzielonych porad/spotkań - 153• liczba osób korzystających z oferowanej pomocy - 76• liczba osób korzystających z istniejących form wsparcia - 100• liczby osób/rodzin objętych działaniami terapeutycznymi - 34 osób / 10 rodzin; <p>Poradnia Życia Rodzinnego przy Stowarzyszeniu Rodzin Katolickich Archidiecezji Łódzkiej oddział w Bełchatowie:</p> <ul style="list-style-type: none">• liczba godzin pracy specjalistów - 164• liczba udzielonych porad/spotkań - 127 <p>Poradnictwo specjalistyczne realizowane było w formie stacjonarnej, w pandemii - głównie w formie telefonicznej.</p>
<p>2.3. Systematyczne poszerzanie specjalistycznej oferty pomocowej w zakresie poradnictwa oraz działań wspierających w zależności od zdiagnozowanych potrzeb.</p>	<ul style="list-style-type: none">• MOPS,• organizacje pozarządowe,• placówki oświatowe.	<p>2018-2020</p>	<p>W 2020 r. została poszerzona oferta pomocowa MOPS w zakresie poradnictwa specjalistycznego o porady lekarza psychiatry:</p> <ul style="list-style-type: none">• liczba godzin pracy lekarza psychiatry - 20• liczba udzielonych porad - 10• liczba osób korzystających z pomocy - 10 (w tym 2 osoby z problemem przemocy w rodzinie) <p>Poradnictwo psychiatryczne realizowane było głównie w formie stacjonarnej, z zachowaniem reżimu sanitarnego.</p>
<p>2.4. Prowadzenie pracy socjalnej w rodzinach dotkniętych przemocą.</p>	<ul style="list-style-type: none">• MOPS	<p>2017-2020</p>	<ul style="list-style-type: none">• liczba rodzin objętych działaniami pracy socjalnej ze względu na przemoc - 110• liczba dzieci w tych rodzinach - 89 <p>Praca socjalna była realizowana w formie telefonicznej; bezpośredniego kontaktu w siedzibie MOPS bądź w miejscu zamieszkania, z zachowaniem reżimu sanitarnego.</p>

2.5. Prowadzenie aktywnej, interdyscyplinarnej współpracy służb w ramach procedury „Niebieskie Karty”.	<ul style="list-style-type: none">• Zespół Interdyscyplinarny,• Komenda Powiatowa Policji,• MOPS,• placówki ochrona zdrowia,• placówki oświatowe,• MKRPA,• Sąd Rejonowy,• Prokuratura Rejonowa.	2017-2020	<ul style="list-style-type: none">• liczba wszczętych w 2020 r./prowadzonych z 2019 r., procedur „Niebieskie Karty” - 102/55• liczba rodzin objętych procedurą wszczętą w 2020 r. i 2019 r. - 84/42 (w 16 rodzinach z 2019 r. ponownie wszczęto procedurę w 2020 r.)• rzeczywista liczba rodzin wynosi - 110• liczba osób i dzieci - 321 osób/w tym 89 dzieci w rodzinach objętych procedurą „Niebieskie Karty”• liczba instytucji i specjalistów zaangażowanych w realizację procedury „Niebieskie Karty” - 16 instytucji / 60 specjalistów• liczba powołanych grup roboczych - 78• liczba spotkań grup roboczych - 83 <p>Wskazana liczba spotkań grup roboczych dot. spotkań zrealizowanych do marca 2020 r. Po ogłoszeniu pandemii grupy robocze były powoływane, ale nie organizowano spotkań stacjonarnych. Z osobami uwikłanymi w przemoc utrzymywano na bieżąco kontakt telefoniczny, choć w sytuacjach niecierpiących zwłoki istniała również możliwość kontaktu bezpośredniego w siedzibie MOPS. W przypadku przemocy w rodzinach z dziećmi, wobec osób starszych, schorowanych oraz kiedy rodziny nie odbierały telefonów, pracownicy Zespołu ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie kontaktowali się osobiście w ich miejscu zamieszkania, z zachowaniem reżimu sanitarnego.</p>
CEL SZCZEGÓŁOWY 3. Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.			
DZIAŁANIA	REALIZATORZY I PARTNERZY	TERMIN REALIZACJI	WSKAŹNIK REALIZACJI CELU
3.1. Prowadzenie działań w ramach procedury „Niebieskie Karty” skierowanych do osób stosujących przemoc.	<ul style="list-style-type: none">• Zespół Interdyscyplinarny,• grupy robocze,• Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.	2017-2020	<ul style="list-style-type: none">• liczba spotkań grup roboczych, na które została wezwana osoba podejrzana o stosowanie przemocy w rodzinie - 33 (osoba zgłosiła się na 22 spotkania, na 11 nie zgłosiła się)

			<ul style="list-style-type: none">• liczba wypełnionych formularzy „Niebieskich Kart -D” - 55• liczba procedur „Niebieskie Karty” zakończona z powodu ustania przemocy - 97
3.2. Prowadzenie działań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie nadużywających alkoholu, środków psychoaktywnych, w tym motywowanie do podjęcia leczenia odwykowego lub kierowanie do MKRPA.	<ul style="list-style-type: none">• Zespół Interdyscyplinary,• grupy robocze,• MKRPA,• placówki ochrony zdrowia.	2017-2020	<ul style="list-style-type: none">• liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty”, w których osoby stosujące przemoc były pod wpływem alkoholu, środków psychoaktywnych - 80 (w tym pod wpływem alkoholu -75, alkoholu i środków psychoaktywnych - 7 i 5 tylko środków psychoaktywnych),• liczba rodzin, w których występuje problem nadużywania alkoholu lub środków psychoaktywnych - 63• liczba osób skierowanych do MKRPA - 14 (w tym przez Zespół Interdyscyplinary - 9, przez rodzinę zmotywowaną przez grupę roboczą - 5),• liczba osób, które ukończyły leczenie odwykowe - 4
3.3. Doskonalenie i rozwój działań motywujących do uczestnictwa sprawców przemocy w programach korekcyjno-edukacyjnych.	<ul style="list-style-type: none">• Zespół Interdyscyplinary,• grupy robocze,• Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.	2017-2020	<ul style="list-style-type: none">• liczba osób motywowanych do udziału w programie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych - 29• liczba osób, które zgłosiły się do programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych - 9 (4 osoby ukończyły program grupowy, 5 osób brało udział w zajęciach indywidualnych). <p>Programy oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych były realizowane w formie stacjonarnej w mniejszych grupach, z uwzględnieniem reżimu sanitarnego.</p>
3.4. Opracowanie i realizacja programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.	<ul style="list-style-type: none">• MOPS	2018-2020	<p>W 2020 r. nie opracowano i nie realizowano programów psychologiczno -terapeutycznych dla osób stosujących przemoc. Osoby stosujące przemoc miały możliwość udziału w programie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych w PCPR.</p>

3.5. Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych i prawnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.	<ul style="list-style-type: none">• Komenda Powiatowa Policji,• Prokuratura Rejonowa,• Sąd Rejonowy,• Zespół Interdyscyplinarny.	2017-2020	<ul style="list-style-type: none">• Liczba interwencji domowych - 91• liczba osób zatrzymanych w Pomieszczeniach dla Osób Zatrzymanych, podczas interwencji - 44• liczba prowadzonych postępowań w sprawie znęcania się nad rodziną - 78 (wszczęto 63 postępowania, odmówiono wszczęcia - 15)• liczba spraw zakończonych aktem oskarżenia - 30• liczba wydanych nakazów opuszczenia mieszkania, zakazów zbliżania - 18• liczba osób skazanych za znęcanie się nad rodziną - 26• liczba osób skierowanych przez sąd do udziału w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc - 6.
CEL SZCZEGÓŁOWY 4. Podnoszenie i doskonalenie kompetencji zawodowych oraz wsparcie osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.			
DZIAŁANIA	REALIZATORZY I PARTNERZY	TERMIN REALIZACJI	WSKAŹNIK REALIZACJI CELU
4.1. Organizacja i dofinansowywanie szkoleń podnoszących kompetencje i kwalifikacje zawodowe osób działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	<ul style="list-style-type: none">• Wydział Spraw Społecznych UMB,• MOPS,• Zespół Interdyscyplinarny.	2017-2020	<ul style="list-style-type: none">• liczba szkoleń - 2 (liczba osób w nich uczestniczących - 24) w tym:• liczba szkoleń z zakresu motywacji sprawców przemocy w rodzinie do zmiany - 1 (liczba osób uczestnicząca w szkoleniu - 1)
4.2. Wdrożenie systemu wsparcia dla osób pracujących bezpośrednio z osobami uwikłanymi w przemoc poprzez zapewnienie wsparcia psychologicznego i superwizji.	<ul style="list-style-type: none">• Wydział Spraw Społecznych UMB,• Zespół Interdyscyplinarny,• MOPS.	2018-2020	MOPS w Bełchatowie: <ul style="list-style-type: none">• liczba osób korzystających ze wsparcia psychologicznego i superwizji - 24• liczba godzin superwizji - 32

WNIOSKI

Z przedstawionych danych statystycznych wynika, że:

1. Wiele podmiotów z terenu Bełchatowa (placówki oświatowe, MOPS, Policja, Straż Miejska czy organizacje pozarządowe) realizuje szereg działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie skierowanych do dzieci i rodziców, które dotyczą:
 - promowania inicjatyw o charakterze edukacyjnym i profilaktycznym na temat zjawiska przemocy i jej negatywnych skutków (udział w konferencjach, kampanie społeczne, programy, projekty, warsztaty, szkolenia, pogadanki),
 - upowszechniania materiałów informacyjno-edukacyjnych na temat przemocy w rodzinie i jej negatywnych skutków oraz informacji dotyczących instytucji i specjalistów, do których mogą zgłaszać się osoby uwiękane w przemoc (ulotki, plakaty, informatory, broszury, artykuły prasowe, tablice informacyjne, strony internetowe),
 - prowadzenia poradnictwa specjalistycznego (rodzinnego, psychologicznego, prawnego pedagogicznego, socjalnego, mediacji, medycznego, działań wspierających oraz terapeutycznych),
 - prowadzenia działań w ramach procedury „Niebieskie Karty” skierowanych do osób doznających przemocy,
 - podejmowania aktywnej, interdyscyplinarnej współpracy służb w ramach procedury „Niebieskie Karty”,
 - prowadzenia działań interwencyjnych i prawnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie (w tym motywowanie do podjęcia leczenia odwykowego lub kierowanie do MKRPA osób uzależnionych stosujących przemoc).
2. Została poszerzona oferta pomocowa poradnictwa specjalistycznego MOPS o porady lekarza psychiatry, z której także korzystały rodziny uwiękane w przemoc.
3. W porównaniu do roku 2019, w którym wpłynęło 146 „Niebieskich Kart-A”, w 2020 roku liczba „Niebieskich Kart” wynosiła 102, nastąpił spadek o 44 „Niebieskie Karty” tj. o 30%. Zmniejszyła się liczba rodzin ze 145 do 110 wszystkich aktywnych procedur prowadzonych w 2020 roku z 2020 i 2019 roku. W 16. rodzinach, w których procedura została wszczęta w 2019 roku były ponownie wypełniane formularze „Niebieska Karta-A” w 2020 roku. Zwiększa się liczba rodzin, w których wielokrotnie wypełniano formularz „Niebieska Karta-A”, dotyczy to rodzin z problemem uzależnień.
4. Sprawcami przemocy w rodzinie są najczęściej mężczyźni, a ofiarami - kobiety. Sprawcami przemocy w rodzinie są najczęściej osoby najbliższe - w przypadku osób dorosłych małżonkowie i partnerzy, w odniesieniu do dzieci - rodzice. Ofiarami przemocy stają się również osoby starsze.
5. U źródeł przemocy w rodzinie najczęściej tkwi uzależnienie od alkoholu lub środków psychoaktywnych. Problem ten nie dotyczy tylko i wyłącznie osób podejrzanych o stosowanie przemocy, ale także osób doznających przemocy lub obu stron jednocześnie. Średnia z lat 2017 - 2020 wynosi 80% ogółu prowadzonych procedur „Niebieskie Karty”. W 2020 roku problem ten wystąpił w 80 przypadkach, co stanowiło 78% „Niebieskich Kart-A” i dotyczył 63 rodzin. Liczba

wszczypanych procedur w rodzinach z problemem nadużywania i uzależnienia od alkoholu utrzymuje się na podobnym poziomie, maleje liczba osób znajdujących się pod wpływem środków psychoaktywnych do 8 z 12 w 2019 r.

6. Osoby działające w obszarze przeciwdziałania przemocy mają możliwość uczestnictwa w szkoleniach, a pracownicy MOPS również w superwizji, przez co zwiększają swoje kompetencje i umiejętności pracy z rodziną uwikłaną w przemoc. Pracownicy Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy byli objęci całoroczną superwizją, odbyły się 32 godziny superwizji. W zależności od sytuacji w okresie trwającej w pierwszym półroczu pandemii superwizja przebiegała stacjonarnie lub online. Natomiast od czerwca do grudnia 2020 r. spotkania odbywały się tylko online. Istnieje dalsza potrzeba ustawicznego i systematycznego doształcania, szkolenia i objęcia superwizją członków grup roboczych, a także innych specjalistów zajmujących się rozpoznaniem i rozwiązywaniem problemów przemocy w rodzinie.

Podejmowane działania wynikające z przedmiotowego Programu miały na celu zwiększenie dostępności, skuteczności oraz jakości profesjonalnej pomocy osobom uwikłanym w przemoc. Należy podkreślić, iż mimo ograniczeń wynikających ze stanu epidemii koronawirusa SARS-Cov-2, działania te były realizowane w miarę możliwości na bieżąco. Wykorzystywano zastępcze środki komunikacji z osobami uwikłanymi w przemoc, tj.: środki telefoniczne oraz elektroniczne. Specjaliści uczestniczyli w szkoleniach i konferencjach on-line. Ponadto utrzymywali ze sobą ciągły kontakt bezpośredni lub telefoniczny w celu realizacji procedury „Niebieskie Karty”. Z osobami uwikłanymi w przemoc utrzymywano na bieżąco kontakt telefoniczny, choć w sytuacjach niecierpiących zwłoki istniała również możliwość kontaktu bezpośredniego w siedzibie MOPS, z zachowaniem reżimu sanitarnego. W przypadku przemocy w rodzinach z dziećmi, wobec osób starszych, schorowanych oraz kiedy rodziny nie odbierały telefonów, pracownicy Zespołu ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie kontaktowali się osobiście w ich miejscu zamieszkania, również z zachowaniem reżimu sanitarnego. Ponadto specjaliści, w zależności od sytuacji pandemicznej, udzielali wsparcia stacjonarnie lub telefonicznie osobom uwikłanym w przemoc. Grupa radzenia sobie z przemocą w rodzinie „Azymut” od marca 2020 r. działała zdalnie, poprzez komunikator Skype.

